

Evc - Ârâ Peşrev

Ney

Bestekâr : Tanburi **Vefik Ataç**

Usûlü : **Hafif** [32/4]

Güftekar : **Bey Cânı Zeynep Bacı**

1. Hane / (Hane-i Evvel) / (Serhane)

2. Hane / (Hane-i Sani)

3. Hane / (Hane-i Salis)

4. Hane / (Hane-i Rabi)

SON / (Temmet)

Vefik Ataç

Urfa'mızın Türk Sanat Müziği alanında yetiştirdiği büyük usta Vefik Ataç edebiyete göçüşünün 11. yılında, merhumun oğlu Mustafa Alp Ataç yönetimindeki Almanya Kuzey Ren Vestfalya Türk Müziği Korosu'nun Şanlıurfa Belediyesinin davetlisi olarak 27 Mart 2010 günü akşamı Mozaik AVM Konferans salonunda verdiği muhteşem konserle anıldı.

Ataç ailesi, Urfa müzik kültürünün son 100 yılına damgasını vurmuş bir aile. Bu aileden Vefik Bey'in babası Mustafa Ataç (Ali Çini Mustafa), mahur makamındaki "Urfa'mızın dört etrafı bahçalar" ve "Ah bu dere yonca" (Alim) besteleri başta olmak üzere çok sayıda klasik türküyü Urfa'mıza kazandırmış büyük bir bestekâr.

Mustafa Bey'in kardeşi merhum Mehmet Ataç ise, 1950'li yıllardan bu yana Türkiye radyolarında dillerden düşmeyen "Bilmem feleğin kastı ne", "Ta ezelden yüzüm gülmez ağlarım", "Mektubu gelmez yarin", "Derbederim yoktur yuvam", "Felek hançerini almış eline" türkülleri başta olmak üzere yüzlerce türküyü kültürümüze kazandırmış bir müzik dahisi.

Henüz ilkokul sıralarında babasının ve amcasının müzik kültürüyle beslenen, Aziz Çekirge, Abdurrahman Savaş, Corci Gümüşkalem (Kemani Corci), Mahmut Güzelgöz ve Kutlu Ulaş'tan faydalanan Vefik Ataç, 1958 yılında ortaokula başladığı sırada, makam bilgisine sahip olup bir-kaç enstrüman çalabiliyordu.

Vefik Ataç, ortaokul ve lise yıllarında tanışıp arkadaş olduğu Mehmet Özbek, Lütfü Emiroğlu, Abdullah Balak ve İbrahim Özkan ile birlikte müzik yolculuğuna çıkmış, onların bu arkadaşlıkları ileriki yıllarda kadim dostluğa dönüşmüştür. Müziği yaşam biçimi edinmiş bu değerli insanların her biri Urfa Müzik tarihinin son 50 yılına eşsiz hizmetleriyle damgalarını vurmuşlardır.

Urfa'lı ünlü divan şairi Nabi'nin 1666 yılında kendisini şiirin merkezi İstanbul'a atması misali, yüksek tahsilleri gereği Vefik Ataç İzmir'e, Mehmet Özbek İstanbul'a giderek sanat camiasının içine girdiler.

Bu gün merhum Vefik Ataç, 100'e yakın bestesiyle ve tambur'daki ustalığıyla Türk Sanat Müziği alanında Türkiye'nin önde gelen sanatçıları arasında anılıyor.

Mehmet Özbek; sesi, "Mum kimin yanan Kerkük", "Gözleri fetan güzel", "Kurban olam gözlerinin mestine" başta olmak üzere çok sayıda bestesi, TRT repertuarına kazandırdığı yüzlerce derlemesi, Türk Halk Müziği alanındakiengin bilgisi ve yetiştirdiği yüzlerce öğrencisi ile sadece Türkiye'nin değil, Balkanlardan Ortaasya'ya, Ortaasya'dan Kerkük'e kadar tüm Türk dünyasının saygı duyduğu bir hemşehrimiz.

Urfa'da Öğretmen olarak kalmayı tercih eden Abdullah Balak; "Felek sen ne felek sen", "Başında yazması var", "Haticem", "Seherde uyanasan" türkülleri başta olmak üzere bestelediği onlarca türküsü, kurucusu olduğu Harran Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Müzik Öğretmenliği bölümünde yetiştirdiği yüzlerce öğrencisi ile halk müziğimize önemli hizmetlerde bulunmuş saygıdeğer bir hocamız.

Çok sayıda bestesi olan, ancak mütevazi kimliği ile kendisini hep gizleyen Udi İbrahim Özkan son yıllarda dillerden düşmeyen "Kınfır bedrenk olur" türküsüyle halk müziğimizin gündemine girmiş bir Urfa beyefendisi.

Udi Lütfü Emiroğlu, Yüksek Ziraat Mühendisliği görevi sırasında Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde hizmette bulunmuş, ancak hiçbir zaman çok sevdiği Urfa'dan ve dostlarından kopmamış, başta; "Karaçadırın kızı" olmak üzere derlediği çok değerli türkülerle Urfa halk müziğine hizmet etmiş, gerçek Urfa halk müziğinin bilimsel temellerini eski ustalardan aldığı bilgilerle yaşatmaya çalışmış Marmaris'teki müzik elçimiz.

Her dört sanatçımız da yarım asırlık dostları Vefik Ataç'ı bu gecede yalnız bırakmadılar. Sayın Özbek ve Sayın Emiroğlu kilometrelerce öteden gelerek geceye katıldılar. Mehmet Özbek'in ayrıca merhumun bir eserini seslendirmesi ve onunla ilgili anılarını anlatması geceye ayrı bir değer kattı.

Ayrıca Vefik Bey'in Urfa'da iken musiki bilgisinden yararlandığı değerli hemşehrimiz Kutlu Ulaş da güzel bir vefa örneği göstererek İzmir'den gelip geceye muhteşem seslendirdiği bir şarkı ile katıldı. Kutlu Bey'in tanbur sanatçısı oğlu Kağan Ulaş da taksimleriyle hocası Vefik Ataç'a layık bir öğrenci olduğunu gösterdi.

Burada sözü tekrar merhum Vefik Ataç'a getirmek istiyorum.

Onun Urfa'daki ortaokul ve lise yıllarında ritm saz, cura, bağlama, cümbüş ve keman ile başlayan müzik yaşamı 1963 yılında yüksek öğrenim için gittiği İzmir'de devam etti.

1966 yılında Ayhan Sökmen sayesinde Tanburla tanışan Vefik Ataç, o andan sonra tanburu hayatının en aziz dostu kıldı ve adeta tanburla yaşamaya başladı.

Tanburi Cemil Bey, İzzeddin Ökte ve Necdet Yaşar gibi ustaları dinleyerek onlardan feyz alan Vefik Ataç, bu sanatçıları hiçbir zaman taklit etmemiş, kendisine has bir tarz geliştirmiştir. Şâir Ahmet İlgaz'ın "Vefiği nasıl buluyorsunuz?" sorusuna ünlü tanbur ustası Necdet Yaşar'ın; "Günümüzde birçok tanburi beni taklid ediyor, fakat Vefik kendini çağıyor..." sözleriyle verdiği cevap, Vefik Ataç'ın tanburda durduğu yeri çok güzel anlatmaktadır.

1969 yılından vefatına kadar TRT İzmir Radyosunda "Yetmişmiş Tanbur Sanatçısı", "Koro Şefliği" ve "TSM Müdürlüğü" görevlerinde bulunan Vefik Ataç, birçoğu radyolarda ve devlet korolarında ses ve saz sanatçısı olarak görev yapan öğrenciler yetiştirmiştir.

1986 yılında T.C. Kültür Bakanlığı'nın Türkiye çapında açmış olduğu beste yarışmasında, güftesi Hulusi Çekiç'e ait olan, Ferahnak makamındaki "Seni nerde bulsam gayrı" isimli bestesi ile Türkiye birinciliği ödülüne layık görülmüştür.

Vefik Ataç; 1977 yılında şair Ahmet İlgaz ile tanışmış ve bu tanışma sonraları büyük dostluğa dönüşmüştür. Vefik Bey, birçok bestesini Ahmet İlgaz'ın şiirleri üzerine yapmıştır.

Kendisi de şiir yazar Vefik Ataç, şiirlerini "Mahmut Rehavi - Rehavi" imzası ile yayınlamış ve bu şiirlerinden bazılarını da bestelemiştir.

Türk Musikisinin tüm makamlarına ve usullerine vakıf olan Vefik Ataç, 72 adet bestesini; Ferahnak, Muhayyer Kürdi, Bayatı Araban, Hicaz, Süznak, Kürdili Hicazkâr, Rast, Nikriz, Nihavend, Mahur ve Karacığar başta olmak üzere Türk musikisinin çeşitli makamlarında yapmıştır.

Bestelerinde; Diyek, Dev-i Hindi, Evfer, Müsemmen, Aksak, Türk Aksağı, Ağır Aksak, Semai, Curcuna başta olmak üzere Türk Sanat Musikisinin birçok usulünü kullanmıştır.

Mehmet Özbek'in dediği gibi, O ünlü olmak için bestelerini seslendirmeleri için sanatçıların peşinde koşmamış, tersine sanatçıların kendisine gelmesini beklemiştir. Mualla Şentop, Nalan Altınörs ve Mustafa Keser O'nun bestelerinden bazılarını albümlerinde okumuşlardır.

Şanlıurfa Belediyesinin sanatçılarına olan borcumuzu bir nebe olsun ödemeye yönelik çok sayıda etkinliğinden bir örnek olan "Urfa'lı bestekâr-Tanburi Vefik Ataç'ı Anma Konseri" hem bu değerli sanatçımızı tanınmamıza, hem de tadı zihinlerimizden uzun süre silinmeyecek bir müzik ziyafetine vesile oldu.

Merhum'un birbirinden güzel eserlerini oğlu Mustafa Alp Ataç'ın şefliğinde seslendiren Almanya Kuzey Ren Vestfalya Türk Müziği Korosu elemanları ve solistleri bizlere muhteşem bir gece yaşattı.

Mustafa Alp Ataç'ın "Geleceğin Bekir Sıtkı Sezgin'i" diye seyirciyle tanıştırdığı, Vefik Ataç'ın öğrencisi, tanbur ve ses sanatçısı Bora Uymaz sesi ve yorumuyla izleyenleri büyüledi.

Geceye Vefik Ataç'ın küçük oğlu Ali Ataç Viyola'sı, Sedar Gökmen Viyolonsel'i, Önay Akan Kemence'si, Yavuz Akalın Ney'i, Ufuk Aşkın Kanun'u, Kağan Ulaş Tanbur'u, Halil İbrahim Yüksel Ud'u, Mustafa Şekerli ve Ozan Pars Ritm Sazları ile katıldılar. Birbirinden değerli bu sanatçıların yetenekleri, koro şefi Mustafa Alp Ataç'ın koroyu yönetirken gösterdiği performansla bütünleşince ortaya tüm izleyenlerin hayran kaldığı bir konser çıkmış oldu.

Vefik Bey'in çocukları Mustafa Alp ve Ali Ataç sanat performansları ve mütevazilikleri ile babalarına layık birer evlat olduklarını gösterdiler.

Vefik Ataç, gönüllerimize huzur veren bestelerini ve kendi yolunda yetiştirdiği pırlanta değerindeki iki oğlunu musikimize armağan ederek 8 Mart 1999 tarihinde, genç denilebilecek bir yaşta (51) bu dünyadan Hakk'a göçtü.

Kaynak :
http://www.abuzerakbiyik.com.tr

H a f i f U s û l ü

Bu usûlün 32/2'lik üçüncü mertebesi ile birinci, 32/4'lük ikinci mertebesi ile ikinci besteler ölçülmüştür. XV. veya XVI. Asırda icad edilmiştir.

a) 32 zamanlıdır.

b) Sekiz tane 4 zamandan veya bir başka deyişle sekiz tane değişik formada Sofyân'dan yapılmıştır. (4+4+4+4+4+4+4+4=32). Usûlü meydana getiren her 4 zamandan sonra noktalı ve 32 zaman sonunda düz kalın bir veya iki ölçü çizgisi çekilmelidir.

c) 32/8'lik birinci mertebe, 32/4'lük ikinci mertebe, 32/2'lik üçüncü mertebesi kullanılmışsa da en çok 32/4 ikinci mertebe, bundan biraz daha az 32/2 üçüncü mertebeleri kullanılmıştır. 32/4'lüğe Hafif, 32/2'liğe Ağır Hafif denir.

Hafif D a r b U s û l ü

[32 / 4] m e r t e b e s i

- 1 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 2 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 3 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 4 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 5 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 6 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 7 . Darb : (Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 8 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 9 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 10 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 11 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 12 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 13 . Darb : (Dü-Üm) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 14 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 15 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 16 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 17 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 18 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 19 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 20 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 21 . Darb : (Tek) / [1 Zamanlı ve Zayıf]
- 22 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 23 . Darb : (Düm) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 24 . Darb : (Te-Ek) / [2 Zamanlı ve Kuvvetli]
- 25 . Darb : (Te) / [1 Zamanlı ve Yarı Kuvvetli]
- 26 . Darb : (Ke) / [1 Zamanlı ve Zayıf]

Kaynak :

1) ' Türk Musikisinde Usuller ve Kudüm ', M. Hürşit UNGAY
2) ' Türk Müsiki Nazariyatı ve Usülleri-Kudüm Velveleri ' İsmail Hakkı ÖZKAN [1941- 2010]